

מכתב מצבא נפוליאון ביפו

הגנרל קאפארלי שולח מכתב ממחנה הצבא הצרפתי ביפו

מכתב שנשלח ב-9.3.1799 ממחנהו של גנרל לאן ביפו לרחמנייה במצרים, זמן קצר אחרי כניעת יפו לצרפתים. הוא נכתב על-ידי גנרל מקסימיליאן דה קאפארלי, המהנדס הראשי של הצבא הצרפתי במזרח, אשר נהרג ב-27.4.1799 במהלך המצור הכושל על עכו.

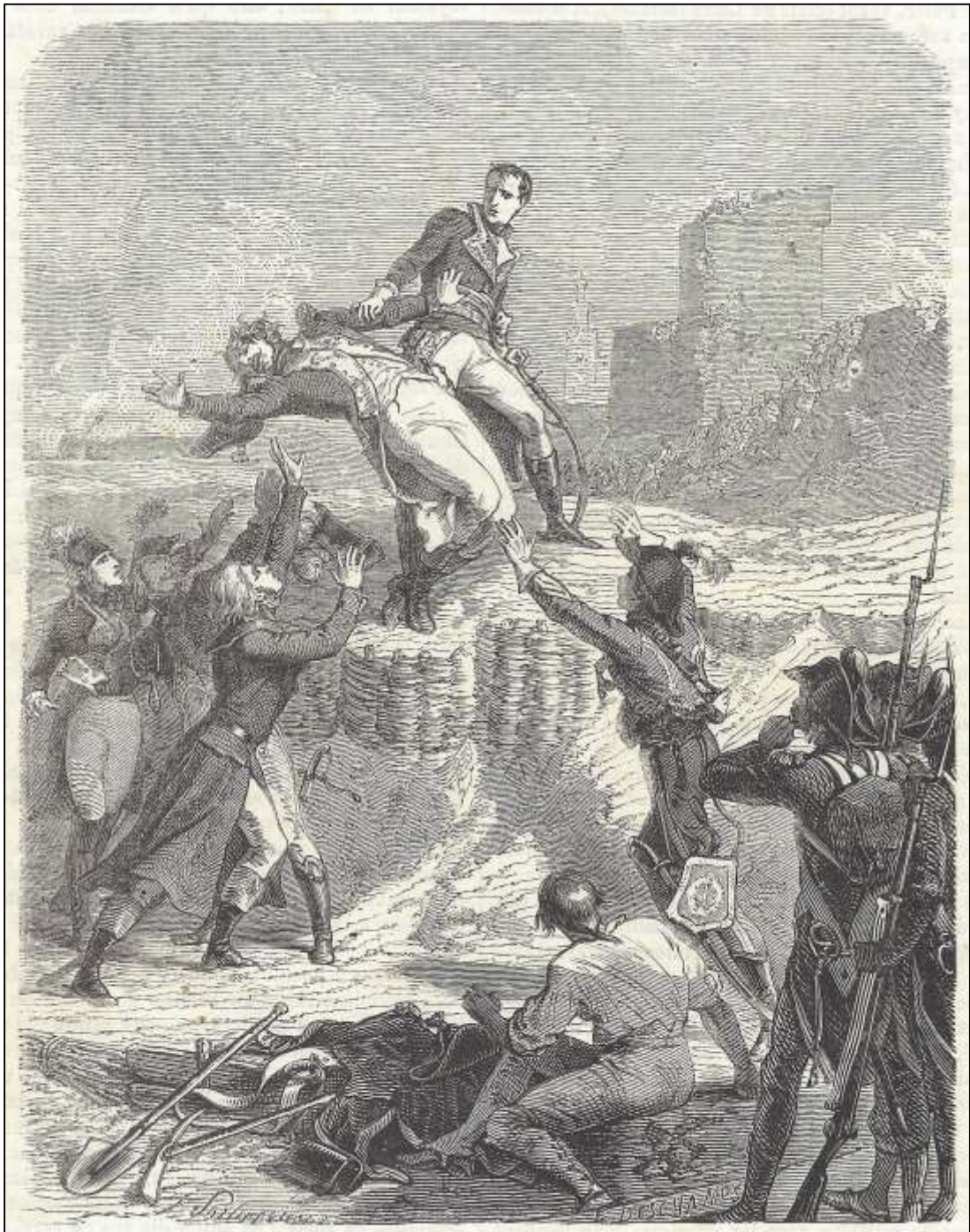
מסע נפוליאון לארץ ישראל

ב-6 בפברואר 1799 יצא נפוליאון ממצרים בדרכו לכיבוש ארץ ישראל. מתוך הכוחות שעמדו לרשותו במצרים התלוו אל נפוליאון ארבע דיוויזיות רובאים בנות כ-2,500 איש כל אחת, בתוספת כ-2,500 איש בכוחות עזר של פרשים ותותחנים. הצבא חצה בהצלחה את מדבר סיני, ב-19 בפברואר כבש את אל עריש, ב-24 בפברואר כבש את עזה, וב-1 במרץ לכד את רמלה ללא קרב.

יומיים לאחר מכן, ב-3 במרץ 1799, חנה צבאו של נפוליאון סביב חומות העיר יפו. דיוויזיה מספר 1, בפיקודו של גנרל ז'אן לאן, חנתה מדרום לעיר, והדיוויזיה בפיקודו של גנרל לואי אנדרה בון הוצבה מצפון ליפו כפעולת הסחה. דיוויזיה שלישית, בפיקודו של גנרל ז'אן-בטיסט קלבר, חנתה על גדת נהר הירקון על מנת לחסום תנועה אפשרית של כוחות תגבורת.

מסע נפוליאון לארץ ישראל

לפני תחילת המתקפה, בעת שנפוליאון עמד מדרום לעיר וצפה לעבר חומות יפו, כדור שירה צלף תורכי החטיא אותו, ניקב את כובעו ופגע בקולונל גבה קומה שעמד מאחוריו. "שוב אני חייב את חיי לקומתי הנמוכה" כתב נפוליאון בזיכרונותיו.

מסע נפוליאון לארץ ישראל

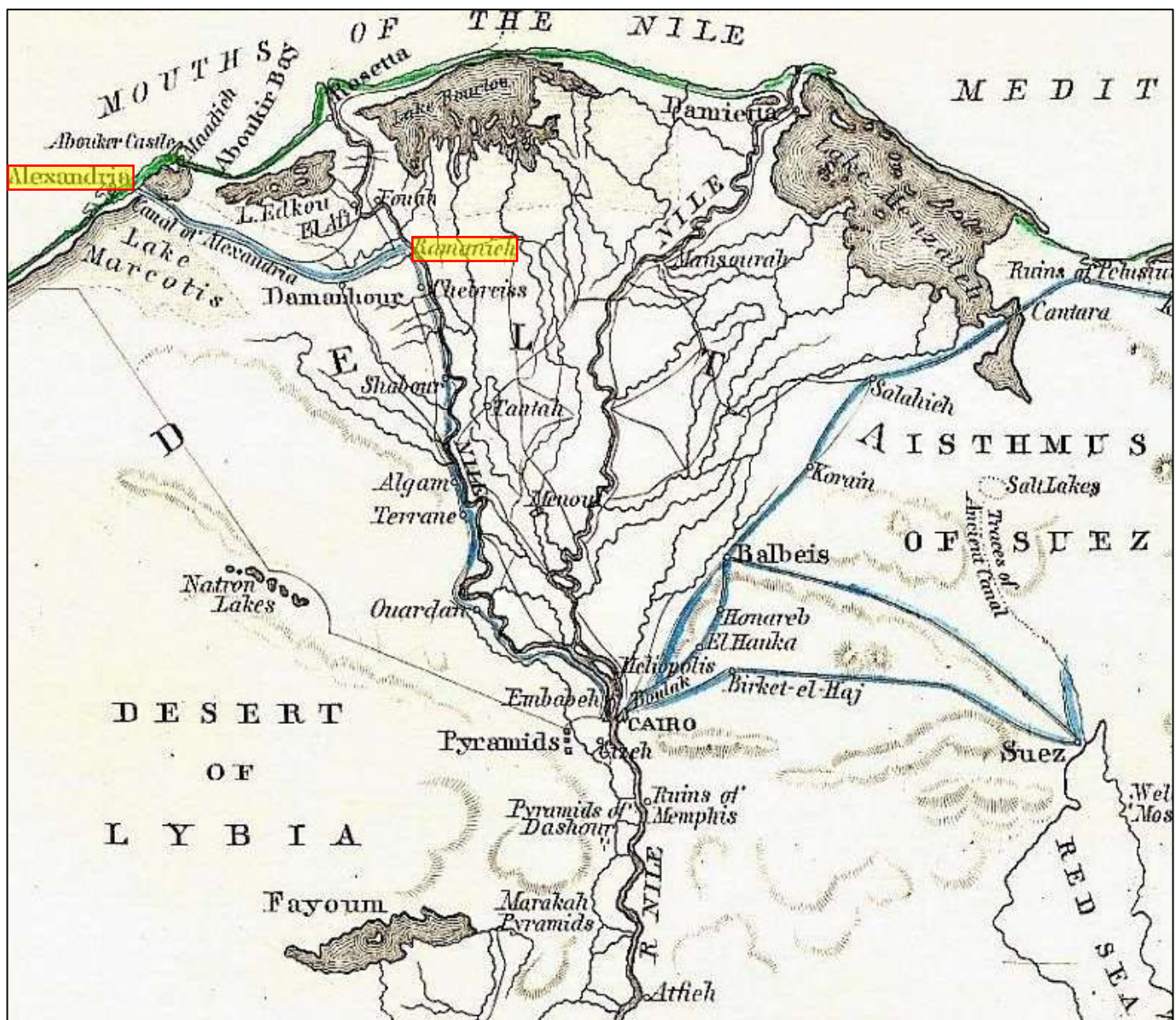
המצור על יפו ארך ארבעה ימים, וב-7 במרץ 1799 נכבשה העיר. הצבא הצרפתי חנה ביפו מספר ימים, וב-14 במרץ המשיך בדרכו צפונה במטרה לכבוש את עכו.

פרק זמן זה נוצל למנוחה ולהצטיידות לקראת המשך המסע, ובמהלכו נשלח המכתב הנדיר השמור באוסף אלכסנדר.

מסע נפוליאון לארץ ישראל

המכתב נשלח ב-9 במרץ 1799 על ידי גנרל קאפארלי, המהנדס הראשי של צבא נפוליאון, ששהה במחנה הדיוויזיה הראשונה בפיקוד גנרל לאן מדרום ליפו, ונועד אל האזרח לאנקרה, אחד המהנדסים האזרחיים שנותר במצרים, בבסיס הצבאי שהוקם על גדת הנילוס בעיירה רחמנייה (Rhamanie), כ-75 ק"מ דרומית מזרחית לאלכסנדריה.

מפת מצרים בתקופת מסע נפוליאון

מסע נפוליאון לארץ ישראל

בחזית המכתב הוטבעה החותמת של "צבא הים התיכון, הדיוויזיה הראשונה".

מקור: ויקיפדיה

צבא נפוליאון מול חומות עכו

תוכן המכתב

au camp de Jafa le 19 Ventose, 7.

Le Général Eugène

au Citoyen Lancret Ingénieur des ponts & chaussées

J'ai reçu votre lettre Citoyen, et j'ai vu celle de C. Descotets
au quel vous avez recommandé vos travaux.

J'ai instruit dans le tems l'adjudant Général Detour et les
Généraux Menou & Marmont des ordres que je vous donnais et
je suis très fâché qu'à moins d'une impossibilité absolue le Général
Marmont, resté seul commandant dans cette partie de l'Egypte
vous donne tous les moyens en hommes, en troupe, en choses
et en argent dont il pourra disposer. Demandez les lui directement
nos sommes ne sont ni trop éloignées pour qu'il n'y ait beaucoup
trop de tems perdu, si vos demandes devaient mettre à l'essai,
pour avoir leur effet.

Je vous embrasse à vous salue

Mar. Caffarelli

פענוח המכתב

במחנה ביפו, 19 ונטוז 7

המפקד הכללי של המהנדסים אל **האזרח**
לאנקרה

קיבלתי את מכתבך, אזרח, וראיתי את מכתבו של **האזרח דקוטי**, אליו פנית בנוגע לעבודתך. לעת עתה עדכנתי את **השליש-גנרל לטורק** ואת **הגנרלים מנו ומרמו** בנוגע להוראות שנתתי לך, ואני בטוח כי - למעט במקרים של חוסר אפשרות מוחלט - גנרל מורמו, המפקד היחיד שנשאר במצרים, יספק לך את כל הסיוע באנשים, כוחות, חומרים וכסף, שהוא יוכל להקצות. בקש את הדברים ישירות ממנו, כיוון שכיום אני נמצא רחוק מידי, ופרטים רבים מידי עלולים ללכת לאיבוד אם תגיש את בקשותיך אלי.

קאפארלי

האנשים המוזכרים במכתב

גנרל לואי מארי מקסימיליאן דה קאפארלי די פלגה

Louis Marie Maximilien de Caffarelli du Falga

גנרל קאפארלי, שולח המכתב, היה המהנדס הראשי בצבאו של נפוליאון במהלך המסע למצרים וארץ ישראל. הוא נולד בשנת 1756 למשפחת אצולה בדרום צרפת, התגייס בשנת 1792 לצבא המלוכני, ולאחר הדחת המלך נכלא למספר חודשים. לאחר שחרורו התגייס בשנת 1795 כמהנדס לצבא המהפכני, נפצע מפגז ואיבד את רגלו השמאלית.

למרות פציעתו הצטרף קאפארלי בשנת 1798 לצבאו של נפוליאון במסע המלחמה למצרים, שם היה אחראי על העבודות לביצור קהיר וסלילת דרכים לאלכסנדריה ולנילוס. בשנת 1799 הצטרף למסע המלחמה לארץ ישראל, נפצע במהלך המצור על עכו, איבד את זרועו הימנית ונפטר כעבור מספר ימים ב-27 באפריל 1799.

האנשים המוזכרים במכתב

האזרח מישל אנז' לאנקרה

Michel Ange Lancret

לאנקרה, המכותב, היה מהנדס בצבאו של נפוליאון במצרים. הוא נולד בשנת 1774 והוסמך כמהנדס בשנת 1797. הצטרף למשלחת של נפוליאון למצרים כמהנדס אזרחי, ועסק בסקר ארכיאולוגי של שרידי המבנים העתיקים במצרים. הוא היה הראשון שדיווח לצרפת על מציאתה של אבן הרוזטה, אשר שימשה כפריט המפתח לפיענוח כתב החרטומים.

בשנת 1802 חזר לצרפת והצטרף לצוות החוקרים שעסק בפרסום הממצאים שהתגלו במצרים.

האנשים המוזכרים במכתב

האזרח איפוליט-ויקטור קולה-דקוטי

Hippolyte-Victor Collet-Descotils

דקוטי היה מהנדס ואיש מדע בצבאו של נפוליאון במצרים. הוא נולד בשנת 1773, הוסמך כמהנדס מכרות בשנת 1798, והצטרף למשלחת של נפוליאון למצרים כמהנדס אזרחי. ב-19 במרץ 1799 יצא עם קבוצה של מהנדסים לבצע סקר באזור מצרים העליונה, ובמהלך מספר מסעות נוספים סקר את אזור גיזה. הוא חזר לצרפת בשנת 1801, שם התמנה לפרופסור לכימיה במכון הממלכתי לחקר מכרות.

האנשים המוזכרים במכתב

שליש-גנרל פרנסואה שארל מישל לטורק

Francois Charles Michel Leturc

לטורק היה קצין צבא צרפתי בדרגת שליש-גנרל (דרגת ביניים בין קולונל וגנרל שהייתה קיימת בצבא המהפכני בצרפת. היא הוענקה לקצינים בדרגת קולונל שמונו לתפקיד של עוזרים לגנרלים והיו מופקדים על ענייני המנהלה ביחידה). הוא נולד בשנת 1769, והצטרף לצבאו של נפוליאון במסע למצרים.

באוקטובר 1898 הוא הצטיין בלחימה וקודם על ידי נפוליאון אישית לדרגת שליש-גנרל. בשנת 1799 הצטרף למסע המלחמה לארץ ישראל, שם הוכיח את גבורתו האישית בקרב תבור ובמצור על העיר עכו. הוא נסוג חזרה למצרים יחד עם נפוליאון, שם נהרג ב-25 ביולי 1799 בקרב אבו קיר. שמו חקוק על אחד מלוחות ההנצחה הקבועים בשער הניצחון בפריז.

האנשים המוזכרים במכתב

גנרל ז'אק-פרנסואה מנו

Jacques-François Menou

גנרל מנו היה אחד המפקדים הבכירים בצבאו של נפוליאון במצרים. הוא נולד למשפחת אצולה בשנת 1750, ושירת בצבאו של מלך צרפת, אולם בשנת 1789 תמך במהפכנים בזמן המהפכה הצרפתית. במהלך שנות התשעים של המאה ה-18 מילא שורה של תפקידים כאיש ממשל, דיפלומט ואיש צבא.

בשנת 1798 הצטרף לצבאו של נפוליאון במסע למצרים ושימש כאחד המפקדים הבכירים בצבא. בשנת 1800 מונה למפקד הצבא הצרפתי במצרים, ובתוקף תפקידו זה ניהל את המשא ומתן עם הבריטים שאפשר לחיילים הצרפתים לסגת ממצרים. לאחר שובו לצרפת המשיך למלא תפקידים שונים בצבא ובממשל הצרפתי.

האנשים המוזכרים במכתב

גנרל אוגוסט דה מרמו

Auguste de Marmont

גנרל מרמו היה קצין בכיר בצבאו של נפוליאון במצרים. הוא נולד בשנת 1774 והתגייס לצבא המהפכני כקצין זוטר. בשנת 1793, במהלך המצור על טולון, ראה אותו נפוליאון והתרשם מאוד מגבורתו בקרב. בשנת 1796 הוענקה למרמו דרגת קולונל, ובשנת 1798 הצטרף לצבאו של נפוליאון במסע למצרים.

הצטיינותו בקרב על מלטה זיכתה אותו בדרגת גנרל, ולאחר מספר קרבות על אדמת מצרים הפקיד אותו נפוליאון כממונה על המנהל הצבאי באזור הדלתא וכאחראי להגנת אלכסנדריה ותעלת השיט המובילה אל הנילוס. ב-23 באוגוסט 1799 מרמו היה אחד הקצינים הבודדים שהתלוו לנפוליאון בדרכו חזרה לצרפת. בשנים שלאחר מכן מילא מרמו שורה ארוכה של תפקידים בצבא והמנהל הצרפתי.

לוח השנה המהפכני בצרפת

מחוללי המהפכה הצרפתית ביקשו לנתק כל קשר עם העבר המלוכני השנוא, ועם הדת הנוצרית שנתפסה בעיניהם של המהפכנים כמשתפת פעולה עם המלך והאצולה. לוח השנה המסורתי, ששימר בתוכו מסורות של חגים דתיים, נתפס כמוצר מיושן שיש להחליפו בלוח שנה "הגיוני ומדעי".

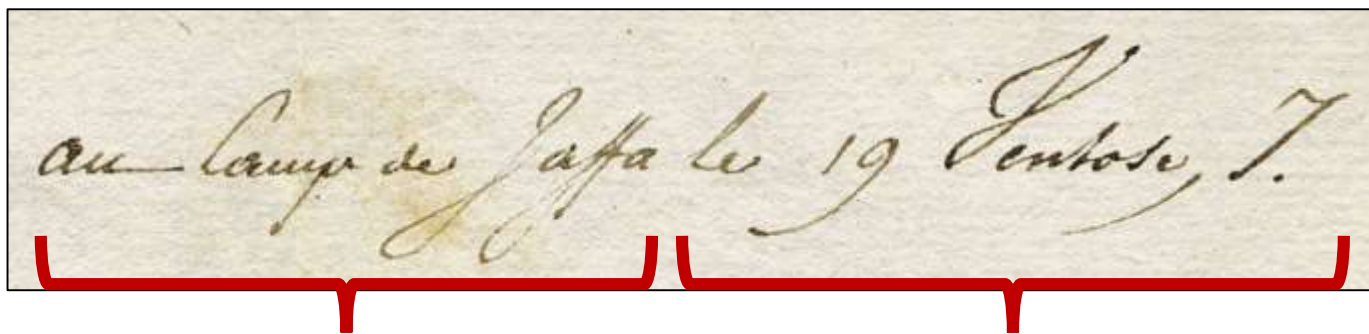
לוח השנה המהפכני, אשר התקבל על ידי האספה הלאומית של צרפת ב-24 באוקטובר 1793, התחיל לספור את השנים החל מן היום בו הוכרזה הרפובליקה הצרפתית הראשונה, ב-22 בספטמבר 1792.

כתובת ממבנה בתקופת הרפובליקה הראשונה
1797 - שנת 6 של הרפובליקה הצרפתית

לוח השנה המהפכני בצרפת

בראש המכתב ציין השולח את המקום ממנו נשלח ואת תאריך המשלוח.

במחנה ביפו

19 ונטוז 7

הלוח המהפכני הורכב מ-12 חודשים באורך 30 יום כל אחד. לכל חודש הוענק שם שונה בהתאם לעונת השנה (לדוגמה: חודש הערפל, חודש הגשם, חודש הפריחה, חודש החום).

החודש השלישי בעונת החורף כונה בשם ונטוז (Ventôse), כלומר חודש הרוח.

יום ה-19 בחודש ונטוז שנת 7 (בלוח המהפכני) מקביל ליום ה-9 בחודש מרץ 1799 (בלוח המסורתי).